

Босна и Херцеговина
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
Број: 16 0 У 001631 24 Увп
Бањалука, 12.02.2025. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Свјетлане Кнежевић, предсједника вијећа, Татјане Ступар и Асмира Коричића, чланова вијећа, уз учешће Жељке Вујановић, записничара, у управном спору по тужби М. К. из Б., [...] (у даљем тексту: тужитељица), против рјешења број [...] од 18.4.2022. године Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове, Бањалука (у даљем тексту: тужена), у предмету провођења промјена у катастарском операту, одлучујући о захтјеву тужитељице за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Приједору број 16 0 У 001631 22 У од 20.11.2023. године, на нејавној сједници вијећа одржаној 12.02.2025. године, донио је

ПРЕСУДУ

Захтјев се одбија.

Тужитељица се одбија са захтјевом за накнаду трошкова поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом 1 изреке, одбијена је тужба изјављена против оспореног акта ближе означеног у уводном дијелу пресуде којим је одбијена жалба тужитељице изјављена против рјешења Подручне јединице Приједор број [...] од 20.12.2021. године (исправљеним у погледу броја рјешења закључком о исправци грешке од 24.3.2022. године). Тим првостепеним рјешењем проведена је промјена у катастарском операту за катастарску општину П. Г. по списку промјена 80/2021, на начин да се парцела означена као к.ч. број 120, зв. Њ., њива б. класе, површине 6493 м², уписана у пл. бр. 504 к.о. П. Г., као посјед М. К. са 1/1 дијела цијепа на к.ч. број 120/1, зв. Њ., њива б. класе, површине 6408 м², к.ч. број 120/2, зв. Њ., њива б. класе, површине 81 м² и к.ч. број 120/3, зв. Њ., њива б. класе, површине 4 м² (у побијаној пресуди погрешно наведено 6493 м²). Ставом 2 изреке побијане пресуде одбачене су као неблаговремене допуне тужбе од 22.9.2022. године и од 28.02.2023. године. Ставом 3 изреке пресуде одбијен је захтјев тужитељице за ослобађање од плаћања таксе на тужбу, а ставом 4 одбијен је захтјев тужитељице за накнаду трошкова поступка.

Одбијање тужбе образложено је позивом на одредбу члана 1 и 2 Закона о посебном поступку експропријације ради изградње ауто-пута Бањалука – Приједор („Сл. гласник Републике Српске”, број 61/21, у даљем тексту: Закон о посебном поступку експропријације), те наводима да је тужена правилно указала на карактер и значај измјена, односно да се формирањем нових парцела у складу са Планом парцелације за

ауто-пут Бањалука – Приједор посједовно стање није промијенило, па да тужитељица тиме није ничим угрожена у својим правима, нити су јој ускраћена било каква права. Предметно цијепање парцела извршено је у складу са наведеним законом, а на основу Плана парцелације за ауто-пут Бањалука – Приједор, при чему је дошло само до промјене облика и површина предметне парцеле, али не и до промјене у обиму права њеног посједника, односно власника, јер је укупна површина парцеле остала непромијењена. Због наведеног оцијенио је неоснованим наводе тужитељице да је посједовно стање промијењено (да јој је посјед умањен), јер само цијепање као техничка радња никако не утиче на права која посједник има на предметном земљишту с обзиром да се права на земљишту не мијењају, него се само врши промјена облика парцеле у техничком смислу. Позвао се на одредбу члана 19 Закона о експропријацији („Сл. гласник Републике Српске", бр. 112/06, 37/07, 66/08, 110/08 и 79/15) којом је прописано да правно лице које намјерава предложити експропријацију може захтијевати да му се ради израде инвестиционог елабората, подношења приједлога за утврђивање општег интереса или подношења приједлога за експропријацију, дозволи да на одређеној непокретности изврши потребне припремне радње, као што је испитивање стабилности тла, премјеравање земљишта и друго. Како су у конкретном случају ЈП „Аутопутеви Републике Српске" д.о.о. Бањалука наведено учинили у име Републике Српске, као корисника експропријације (члан 7 Закона о посебном поступку експропријације), да су неосновани наводи тужитељице да поменуто лице није могло поднијети предметни захтјев. Сходно наведеном, закључио је да је првостепени орган правилно поступио у складу са чланом 21 став 1 Закона о експропријацији, јер за извођење наведених радова, с обзиром на њихов карактер, није неопходна сагласност уписаних посједника с обзиром да се радњама премјеравања и цијепања не дира у њихова законом прописана права. Чињеница да у погледу предметних парцела још увијек није покренут поступак експропријације не значи да ће тужитељица због наведених измјена у катастарском оперативу бити било како незаштићена с обзиром да ће, уколико до тога поступка заиста и дође, имати на располагању сва правна средства за заштиту. Имајући у виду одредбу члана 68 став 1 Правилника за одржавање премјера и катастра земљишта („Сл. гласник Републике Српске“ број 17/09 и 35/12, у даљем тексту: Правилник), као и одредбу члана 129 тачка 1 Закона о општем управном поступку („Сл. гласник Републике Српске“, број 13/02, 87/07, 50/10 и 66/18, у даљем тексту: ЗОУП), да је тужена правилно одбила приговор тужитељице. Када је ријеч о исправама на које се тужитељица позива, оцијенио је правилним указивање тужене да је орган био дужан да достави рјешење, а да скице и друге прописе, на којима се заснива рјешење, тужитељица је имала право да тражи од првостепеног органа, као и од тужене, у току поступка по жалби, те да прије улагања жалбе прибави исте, а из стања списка не произлази да је било таквих захтјева од стране тужитељице.

Благовременим захтјевом за ванредно преиспитивање те пресуде (у даљем тексту: захтјев) тужитељица затупана по пуномоћнику Радовану Станићу, адвокату из Приједора, побија њену законитост због повреде одредаба Закона о управним споровима, Закона о општем управном поступку и због повреде материјалног права. У захтјеву наводи да је предмет овог управног спора упис проведених промјена у катастарском оперативу ради изградње ауто-пута Бањалука – Приједор, а на парели означеној као к.ч. бр. 120 Њ., површине 6493 м², уписана у п.л. бр. 504 к.о. П. Г., као посјед тужитељице са 1/1 дијела, да је цијепање исте извршено по захтјеву ЈП „Аутопутеви Републике Српске“ д.о.о. Бањалука, које није странка у поступку, због чега је побијана пресуда незаконита. Ради се о правном лицу које сноси трошкове геодетско-техничких радова за потребе изградње ауто-пута, а странке у поступку експропријације су корисник

експропријације и власник непокретности која је предмет експропријације. Цитира одредбе члана 5 и 7 Закона о посебном поступку експропријације, те наводи да је нетачно утврђење суда да је након извршеног цијепанја достављен захтјев за провођење промјена у катастарском оперативном органу и да је првостепени орган такав захтјев усвојио. Указује на одредбу члана 129 Закона о премјери и катастру Републике Српске („Сл. гласник Републике Српске“, број 6/12, 110/16 и 62/18), те даље истиче да скице снимања и списак промјена нису исправе на основу којих се врши упис промјена у катастар непокретности, у вези са чим се позива на одредбу члана 105 став 1 наведеног закона. Тврди да је нетачно утврђење суда да за извођење припремних радњи није неопходна сагласност уписаних посједника. Цитира одредбе члана 19, 21 став 2 и 3, те 22 став 1 Закона о експропријацији и наводи да прије достављања првостепеног рјешења није имала сазнања о овом управном поступку. Позива се и на одредбу члана 131 ЗОУП, па истиче да се не ради о формирању нових парцела у складу са Планом парцелације за ауто-пут Бањалука – Приједор, јер се гранична линија нових парцела, обиљежена каменим ознакама, за више од 20 м не поклапа са Планом грађевинских и регулационих линија – графички прилог 10.01 Плана парцелације. Нове парцеле дефинисане оспореним актом не садрже површину заштитног појаса ауто-пута ширине 60 м, па како је коришћење земљишта заштитног појаса на предметној парцели ограничено Законом о јавним путевима („Сл. гласник Републике Српске“ број 89/13 и 83/19), то сматра да је предмет експропријације и заштитни појас ауто-пута. Према копији катастарског плана, цијела парцела к.ч. бр. 120 налази се у обухвату будућег ауто-пута, због чега је погрешна површина нових парцела. Рјешењем о експропријацији од 09.02.2023. године, у корист корисника експропријације одузете су само нове парцеле површине 85 м², умјесто земљишта површине веће од 6000 м² које се налази у обухвату будућег ауто-пута, чиме јој је нанесена материјална штета у износу већем од 50.000,00 КМ, а због чега је нетачно утврђење из побијане пресуде да формирањем нових парцела нису ускраћена било каква права власнице. У погледу одлуке суда којом је одбацио допуне тужбе, истиче да се не ради о новим тужбама, већ о новим чињеницама и доказима за које није могла знати у вријеме подношења тужбе. Позива се на одредбу члана 196 ЗОУП и додаје да није одлучено о њеном захтјеву за доставу документације из предметног списка, односно за разгледање и фотокопирање исте. Тврди да се ради о прикривању чињенице да се ауто-пут гради на њеном земљишту на површини већој од 6000 м², а да је рјешењем о експропријацији одузето земљиште површине 85 м². Додаје да би плаћање судске таксе на тужбу и пресуду у износу од по 100,00 КМ угрозило њену основну егзистенцију, због чега тражи ослобађање од плаћања судских такси на тужбу и пресуду. Предлаже да се захтјев уважи и побијана пресуда укине, а туженој наложи да јој надокнади трошкове поступка.

У одговору на захтјев тужена наводи да остаје код навода датих у образложењу оспореног акта и предлаже да се захтјев одбије.

Размотривши захтјев, одговор на захтјев, побијану пресуду и цјелокупне списе предметне управне ствари и овог управног спора на основу одредбе члана 39 Закона о управним споровима („Сл. гласник Републике Српске“ број 109/05 и 63/11, у даљем тексту: ЗУС), овај суд је одлучио као у изреци пресуде, из сљедећих разлога:

Из предметне управне ствари произлази да је ЈП „Аутопутеви Републике Српске“ д.о.о. Бањалука поднијело захтјев за извођење геодетско-техничких радова, тј. цијепање парцела које се налазе у обухвату ауто-пута Бањалука – Приједор, с обзиром да је након усвајања Плана парцелације за ауто-пут Бањалука – Приједор („Сл. Гласник

Републике Српске“, број 25/21), концесионар прибавио урбанистичко-техничке услове за изградњу предметне дионице ауто-пута. Првостепеним рјешењем проведена је промјена у катастарском оперативном плану за катастарску општину П. Г. на начин да се парцела означена као к.ч. број 120, зв. Њ., њива 6. класе, површине 6493 м², уписана у пл. бр. 504 к.о. П. Г., као посјед тужитељице са 1/1 дијела, цијепана на к.ч. број 120/1, зв. Њ., њива 6. класе, површине 6408 м², к.ч. број 120/2, зв. Њ., њива 6. класе, површине 81 м² и к.ч. број 120/3, зв. Њ., њива 6. класе, површине 4 м². Оспореним актом је одбијена жалба, а побијаном пресудом је одбијена тужба, из разлога који су већ изнесени у уводном дијелу образложења ове пресуде.

Побијана пресуда је правилна.

Према одредби члана 15 став 1 Правилника, промјена облика и површине парцеле врши се на основу: а) плана парцелације, пројекта експропријације или другог планског акта овјереног код надлежног органа општине, односно града; б) правоснажне одлуке суда или другог надлежног органа, уговора овјереног код суда или уговора овјереног код нотара и в) фактичког стања на терену.

Поступак цијепанања парцела се проводи по скраћеном поступку у смислу члана 129 ЗОУП било по захтјеву странке или по службеној дужности, па није потребно спровођење испитног поступка и учешће других странака.

У конкретном случају цијепанања парцеле је проведено по захтјеву ЈП „Аутопутеви Републике Српске“ д.о.о. Бањалука, које је сходно одредби члана 19 Закона о експропријацији, те члана 6 и 7 Закона о посебном поступку експропријације, како то нижестепени суд правилно наводи, предметни управни поступак покренуло у име Републике Српске као корисника експропријације, па су неосновани наводи захтјева да је исти покренут од стране неовлашћеног лица.

Имајући у виду да су радње формирања парцела у нарави техничке радње, којима се с обзиром на њихов карактер не дира у права власника тих парцела, приликом извођења тих радњи се не проводи испитни поступак, нити одржава усмена расправа у смислу одредаба члана 137 до 146 ЗОУП, тако да и није било потребе за позивањем тужитељице да учествује у првостепеном поступку.

С обзиром да је у конкретном случају, након формирања парцела, које је извршено у складу са Планом парцелације за ауто-пут Бањалука – Приједор, дошло до промјене њиховог облика и површина, али није дошло до промјене у обиму права уписаног носиоца, већ је супротно наводима захтјева укупна површина парцела остала неизмијењена, првостепено рјешење је правилно потврђено оспореним актом, који је правилно оснажен побијаном пресудом, а о чему су дати довољно јасни разлози које у свему прихвата и овај суд.

Приговори тужитељице да новоформиране парцеле не садрже површину заштитног појаса ауто-пута ширине 60 м, те приговори истакнути у правцу предмета експропријације, као и остали приговори наведени у захтјеву нису од утицаја на другачију одлуку суда с обзиром да се у овом поступку не ради о експропријацији предметних парцела, већ о техничкој радњи цијепанања парцеле, па те приговоре тужитељица не може истицати у овом поступку, већ у поступку експропријације.

Без утицаја су приговори тужитељице истакнути у правцу достављања документације из управног списка, односно за разгледање и фотокопирање исте, а на којима се заснива првостепено рјешење, јер је тужитељица, како то правилно наводи нижестепени суд, имала право да исту тражи од првостепеног органа, као и од тужене у току поступка по жалби, сходно одредби члана 68 ЗОУП, а из података списка не произлази да је било таквих захтјева од стране тужитељице, већ је исти поднијела након доношења оспореног акта тј. дана 06.5.2022. године, затим 23.5.2022. године и 15.6.2023. године, док је жалбу због недоношења рјешења по захтјеву од 15.6.2023. године поднијела 07.9.2023. године.

Правилно је нижестепени суд оцијенио неблагоприятним допуне тужбе јер је тужитељица исте доставила дана 22.9.2022. године и од 28.02.2023. године, што значи изван рока од 30 дана од достављања управног акта странци, прописаног одредбом члана 15 ЗУС. Наиме, тужитељица је оспорени акт примила дана 10.5.2022. године, а допуне тужбе је поднијела дана 22.9.2022. године и дана 28.02.2023. године, дакле након протеча наведеног рока. Стога, иако нижестепени суд није правилно поступио када је о истим одлучио изреком пресуде (став 2), наведена неправилност није такве природе да би била разлог за њено укидање.

Неоснован је навод тужитељице да је нижестепени суд незаконито поступио када је одбио њен захтјев за ослобађање од плаћања судске таксе на тужбу, налазећи да нису испуњени услови за примјену одредбе члана 12 Закона о судским таксама („Сл. гласник Републике Српске“, број 73/08, 49/09, 67/13, 63/14, 66/18 и 67/20). Ово из разлога што је суд ваљано закључио и правилно образложио да из достављених исправа о личном и имовинском стању тужитељице која живи сама, у стану који је њена својина и са пензијом у износу од 766,61 КМ мјесечно, произлази да је иста у могућности да плати дуговану судску таксу, односно да плаћањем исте неће бити угрожена њена егзистенција.

На основу изложеног, овај суд налази да у побијаној пресуди није остварен ниједан разлог њене незаконитости из одредбе члана 35 став 2 ЗУС, па се отуда захтјев тужитељице, на основу одредбе члана 40 став 1 истог закона, одбија као неоснован.

Како је одбијен захтјев, то тужитељици не припадају трошкови поступка, због чега је њен захтјев за накнаду истих одбијен, сходно члану 5 и 6 Закона о измјенама и допунама ЗУС („Сл. гласник Републике Српске“ број 63/11).

О захтјеву тужитељице за ослобађање од плаћања судске таксе на пресуду и захтјев за ванредно преиспитивање одлучиће нижестепени суд.

Записничар
Жељка Вујановић

Предсједник вијећа
Свјетлана Кнежевић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић